

Сучасні умови пропонують гнучкі системи підготовки й самопідготовки майбутніх журналістів. Серед форм самостійної роботи зі студентами найефективнішими, на наш погляд, є: підготовка доповідей з презентаціями до семінарських занять, участь у проблемних дискусіях, ділові та рольові ігри, творчі роботи, розробки макетів газет і журналів тощо.

Важливим методом організації самостійної роботи студентів є метод проєктів. Тут роль викладача полягає лише в організації постійної консультативної допомоги. Цей метод спрямований, зокрема, на розвиток комунікативних навичок. У ньому індивідуальна, самостійна форма роботи студентів поєднується із груповими заняттями. Основою методу проєктів є розвиток пізнавальних умінь студентів, навчання їх конструювати свої знання. За допомогою методу проєктів можна навчити студентів:

- виявляти і формулювати проблеми;
- проводити їх аналіз і знаходити шляхи їх вирішення;
- знаходити необхідні джерела інформації та опрацьовувати інформацію;
- застосовувати отриману інформацію для вирішення поставлених завдань.

Таким чином, правильна організація самостійної роботи студентів, виконання ними різноманітних за змістом видів робіт, застосування нових навчальних технологій сприяють:

- отриманню студентами глибших знань;
- розвитку їх пізнавальних і творчих здібностей.

Отже, якісна організація самостійної роботи в підготовці майбутніх журналістів під час їхнього навчання у ЗВО є важливим фундаментом для активного професійного самовиявлення студентів.

О. Ю. Мухін

**ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ КОСМІЧНОЇ КІНОФАНТАСТИКИ США
ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ СУСПІЛЬНИХ ПОГЛЯДІВ
НА ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС ДРУГОЇ ПОЛ. ХХ СТ.**

О. Yu. Mukhin

**GENRE FEATURES OF US COSMIC FANTASY AS A REFLECTION
OF PUBLIC VIEWS ON TECHNICAL PROGRESS
OF THE SECOND HALF OF THE 20TH CENTURY**

Космічна фантастика є одним з найдавніших різновидів кінофантастики. Фільми цього жанру впродовж ХХ ст. намагалися бути актуальними у світі суспільних подій. Цьому жанрові притаманні певні сюжетні особливості, які віддзеркалюють певні питання, що ставило американське суспільство під час технічного прогресу в др. пол. ХХ ст. Серед таких питань, яких торкається жанр, слід згадати:

1. Зображення майбутнього в умовах неймовірно високого розвитку комп'ютерних та кібернетичних технологій і як ці технології впливають на роботу космонавтів. Зображення досягнень у комп'ютерній техніці відбувається реалістично, з урахуванням стану технологій на наш час та їх потенціалу на майбутнє, зважається на також важливі наукові закони та відкриття. Аналізуючи фільми, у яких був задіяний цей принцип, зокрема «2001. Космічна одіссея», серію фільмів «Зірковий шлях» та «Чужий», можна стверджувати,

що зображення космічних апаратів, комп'ютерних апаратів, влаштованих у них, та роботів-асистентів виконує роль прогнозування розвитку техніки в майбутньому.

У цих фільмах люди виявляються надзвичайно залежні від технологій, навіть не перебуваючи в курсі всього, комп'ютери та роботи-асистенти чинять екіпажу серйозні перепони, коли справа стосується наказів, які видає капітан своїй команді, а технологічні об'єкти усіяло їх ігнорують та перешкоджають їх виконанню, і, як апогей, це призводить до жорстоких, навіть смертельних конфліктів між космонавтами та технологічними асистентами. Це сюжетне рішення зображує руйнівальну сторону розвитку кібернетики та комп'ютерів, на прикладі таких конфліктів людей з технологіями застерігає людей від потенційної тотальної залежності від техніки, гаджетів, кібернетики.

2. Зображення науково-дослідницьких польотів космічних команд на невідомі планети та космічні об'єкти з метою їх детального вивчення та встановлення можливого контакту з інопланетними формами життя. Ця особливість жанру зображує одні з найреальніших перспектив розвитку космічної галузі і науки, а також демонструє людей-землян не як загарбників чужих світів та агресорів, а як освічених учених, які прагнуть миру та контакту з новими інопланетними формами життя. Такі мотиви зображуються в одному з перших культових фільмів космічної фантастики «2001. Космічна одиссея», а також в не менш відомих франшизах «Чужий» та «Зірковий шлях».

В усіх цих фільмах зображується типізована космічна команда з великою кількістю астронавтів різного професійного нахилу – пілотів, механіків, докторів. Як правило, ці команди оснащені передовим і найсучаснішим космічним транспортом з усім потрібним програмним забезпеченням. У вищезгаданих картинах команди астронавтів, при всьому технічному оснащенні та моральній підготовці, терплять чисельні труднощі під час дослідження планет та невідомих істот. Ці труднощі завдають команді різноманітних збитків – як мінімум, матеріальних, у вигляді механічних пошкоджень космічного корабля, як у випадку серії «Зіркового шляху», а як максимум – це може коштувати здоров'я та навіть життя членів екіпажу, як показано у серії фільмів «Чужий». Ці труднощі також розкривають силу волі та кмітливості членів космічної команди, демонструють, наскільки ефективно вони намагатимуться досягти мети свого польоту або яким чином зможуть врятувати власне життя.

У випадку «Зіркового шляху» сильна харизма та авторитет капітана мають своє місце, але загалом ці фільми демонструють, що успішно провести дослідження планет та різноманітних космічних об'єктів, вести протистояння та контактувати з позаземними формами життя, досягати всіх цілей можливо лише разом, ключову роль відіграє сила колективу і його рішення. У франшизі «Чужі» результати дослідницької діяльності та дипломатії з інопланетянами у космічних команд є доволі невтішними. Майже в усіх частинах «Чужих», під час спроби космічних команд дослідити планети, де живуть та розмножуються Чужі, це завжди закінчується кривавою та жорстокою бійнею команди з цими істотами, у результаті якої практично вся команда стає жертвою і гине від нападів монстрів.

3. Зображення інопланетян, як ненависників людства, які бажають знищити все населення на планеті Земля. Ця жанрова особливість є однією з

перших у космічній фантастиці. У 1950-х – 1960-х рр., коли космічна галузь ще була на стадії розвитку, проте ще не було чіткого поняття, наскільки успішними стануть польоти людей у космос та дослідження його просторів, американському суспільству були притаманні побоювання моменту зустрічі з неземними народами, допущення того, що інопланетяни й зовсім можуть бути не налаштовані до дипломатії, не зрозуміють миролюбивої політики землян. На таке сприйняття інопланетних істот впливала також напружена зовнішня політика США щодо СРСР, Китаю, коли в суспільстві не знали, чого очікувати від геополітичних суперників.

Тогочасна американська пропаганда постійно гіперболізувала образи радянських людей, представляла їх як грубих, нерозумних загарбників, така сама трактовка образів торкнулась й зображення інопланетних народів. Так, у фільмах «Дещо», «Загарбники з Марсу», «Війна світів», «Інтервенція викрадачів тіл», «Це прийшло із космосу», «Земля проти летючих тарілок» інопланетяни зображені як абсолютний агресор, з твердою ненавистю до людства, який має чітко встановлену мету – знищити людей повністю. Але з початку 1960-х рр. ця жанрова ознака з гіперболізованою трактовкою інопланетян певним чином втратила свою актуальність, і такі фільми вже менше знімались. У 1990-ті рр. вийшли такі картини, як «День незалежності» та «Марс атакує!», де ця жанрова особливість з зображенням інопланетних істот як безжалісних агресорів усе ще становить основу сюжетів цих фільмів. Але тепер автори знизили у фільмах рівень драматизму та серйозності подій і створили комічнішу атмосферу, додавши інопланетянам пародійних та комічних ознак, що відобразилось навіть на їх зовнішньому вигляді. Наприклад, цей комічний прийом був застосований режисером Тімом Бертоном у картині «Марс атакує!», де інопланетяни зображені з порушеними пропорціями тіл, з маленьким тулубом та величезною головою, яка мала форму людського мозку.

С. О. Сватковський

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАДИЦІЙНОЇ КЕРАМІКИ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ

S. O. Svatkovskij

ARTISTIC FEATURES OF TRADITIONAL CERAMICS OF THE LEFT-BANK OF UKRAINE

Нині ключовим питанням для багатьох науковців залишається поглиблене вивчення регіональних особливостей традиційно-побутової культури нашої держави в контексті відродження духовної традиції українців. Зокрема це стосується гончарного промислу Лівобережжя.

Глиняні вироби Лівобережної України завжди відображали регіональні особливості етнічної культури. Саме народна кераміка Лівобережжя дозволяє виявити спільні та відмінні ознаки в її технології, формі, орнаментіці, поливі.

Загалом українська народна кераміка відрізняється від російської багатоколірним розписом або ліпними прикрасами з рослинним орнаментом, а саме: букетами квітів, листками, гілками. Часто на українських гончарних виробках можна помітити орнамент у вигляді виноградного грона. До речі, виноградний мотив досить часто використовувався також і в шитві Полтавщини, різьбярстві, на обкладинках книжок. Що ж стосується зооморфного мотиву, то